

Silene boyd-klineana – nový druh ze severní Kalifornie.

Silene boyd-klineana – a new species in the north California.

Josef J. Halda¹, Phyllis Gustafson², Václav Vostřák³,

¹/51782 Sedleňov 125, jjh@jjh.cz; ²/250 Maple Street, Central Point, OR 97502, USA; ³/Růžena 13, 39853 Chýšky, ČR

Key words: *Silene*, California, new species.

Abstract. The plant known as *Silene californica* dwarf form from Smith river gorge is described as new to science – *S. boyd-klineana* and is compared with *S. hookeri*. They share the characteristic discoid seeds, but are not comparable to *S. californica*, which has quite different seeds (cylindric, rusty brown, irregularly tuberculate).

Úvod

Při občasném botanizování v kaňonu Smith river jsme se setkávali jednak s „typickou“ *S. californica* Durand, kterou nelze přehlédnout – zářivě oranžově červené až šarlatové květy svítí na dálku (BT II/1, 3, 5), přičemž rostliny tvoří trsy o průměru až jeden metr a výšce půl metru) – tento druh je poměrně běžný na suchých, teplých skalkách a v otevřeném chaparralu a mimo to s drobnými, nízkými, podobně kvetoucími rostlinami, rostoucími v malých koloniích na podmáčených sutích a v kameništích v okolí pramenišť. Tyto malé (při srovnání se *S. californica*) rostliny jsou běžně označovány jako „zakrslá forma“ *S. californica* („pygmy form“) a zjevně jim nebyla věnována větší pozornost. V červnu roku 2005 při botanizování v kaňonu Smith river naše skupina (JJH, Phyllis Gustafson a Peg Prag) zastihla oba druhy v plném rozkvětu, takže jsme byli schopni prohlédnout si je detailně, přičemž na první pohled bylo zřejmé rozdílné odění obou taxonů – krátké jednoduché chlupy u *S. californica* (BT III/12, 14) a žlaznaté chlupy u druhého taxonu. Listy *S. californica* jsou tenké, papírovité, bez výrazného lemu, zatímco listy *S. boyd-klineana* jsou silně ztlustlé, chrupavčitě lemované, křehké - velmi snadno lámavé. Sebrali jsme od obou taxonů jak herbářové položky, tak živé řízky k dalšímu pěstování (ty s téměř zralými tobolkami BT II/ 8, 9), a na zpáteční cestě jsme se zastavili v Illinois River Valley (což už je na území Oregonu – Smith river gorge se rozkládá těsně pod kalifornskou hranicí poblíž Redwood National Park). Zde jsme sebrali řadu položek *Silene hookeri* Nutt. – růžově kvetoucí nízké silenky, a to jak rostliny k usušení, tak opět živý materiál pro srovnání v kultuře BT III/11. Po návratu jednoho z autorů do ČR (JJH) byl živý materiál umístěn ve sklenku a dále sledován. V červenci byla z řízkovanců sebrána semena všech třech taxonů a srovnána pod binokulární lupou. Zde došlo k prvnímu překvapení – semena *S. californica* a její „zakrslé formy“ jsou natolik odlišná, že oba taxony nemohou být řazeny do jedné skupiny – semena *S. californica* jsou pravidelně válcovitá, rezavě hnědá, s nepravidelně hrbokatým povrchem BT I/ 5, 6. Naopak se ukázalo, že semena *S. hookeri* a nového taxonu jsou si velmi podobná – diskovitá, u *S. hookeri* hnědá s drobně bradavičnatým povrchem BT I/ 3, 4, zatímco semena *S. boyd-klineana* jsou černá, stopkatě bradavičnatá BT I/ 1, 2. Tím byla *S. californica* „vyloučena ze hry“ a další studium se soustředilo na srovnávání *S. hookeri* a *S. boyd-klineana*. Odění *S. hookeri* se dá charakterizovat takto: kalich je pokryt hustými odstálými, nežlaznatými flexuózními chlupy, lodyha i listy po obou stranách jsou oděné hustými, jenom

nežláznatými chlupy. Naproti tomu odění *S. boyd-klineana* je výrazně žláznaté – kalich, lodyha i listy po obou stranách jsou oděny odstálými, hustými žláznatými multicelulárními chlupy (nežláznaté chlupy chybějí). Čepel listů u *S. hookeri* je tenká, papírovitá, s nevýrazným okrajem BT III/17, zatímco čepel u *S. boyd-klineana* je výrazně ztlustlá, s chrupavčítým okrajem BT III/16. Tvarem květů se oba taxony příliš neliší, barva koruny je u *S. hookeri* růžová až bílá BT II/2, 7, u *S. boyd-klineana* zářivě oranžově červená až šarlatová BT II/4, 6. Tvarem korunních přívěšků se oba taxony příliš neliší. Na základě těchto znaků jsme se rozhodli udělit tomuto taxonu statut druhu.

Introduction

During our botanizing in the Smith river gorge (June 2005) we collected the "typical" *Silene californica* Durand [which creates loose clumps with several branches loosely covered with papery-like oblanceolate to ovate, sparsely pubescent olive green leaves (lower withering, upper up 6 x 1.5 cm). Flowers are very attractive – bright red.; calyx 15-25 mm long, glandular-pubescent, faintly 10-veined, lobes 3-6 mm; petal claw glabrous to ciliate, appendages 2, blade 4-6-lobed. Capsule ovoid; seed cylindrical, with irregular warts, 2-3 mm long, reddish brown] and tiny plants on the scree-slopes with similar flowers, but with dark green succulent lanceolate leaves in few-leaved rosetes and with the black discoid seeds, densely covered with long-stalked warts. (Similar seeds has *S. hookeri* Nuttall, but blackish brown, with sessile semiglobular warts). We collected the all three taxa (*S. hookeri* Nuttall the same day in Illinois river valley), both for herbarium and living cuttings (which were rooted at home). *S. boyd-klineana* is not a close relative of *S. californica*, but has very close relationship with *S. hookeri*. They both have discoid seeds, but leaves of *S. hookeri* are thin, papery-like, densely covered with simple, (not glandular) hairs, as calyx, stem and stalks. All green parts of *S. boyd-klineana* are covered with erect, glandular multicellular hairs.

Details on color plates I, II and III.

Silene boyd-klineana J. J. Halda, P. Gustafson et V. Vostřák spec. nova

DESCRIPTIO: A. simili *S. hookeri* seminibus nigris, verrucis, stipitatis obtectis, foliis crassis, dense glandulosis, margine cartilagineis, petalis coccineis, calycibus glandulis densiusculis vestitis (pili glandulosi nulli) distinguitur. (*S. hookeri* caulibus, calycibus foliisque utrinque tantum pilis eglandulosis a specie nostra recedit. *S. californica* seminibus cylindricis - non discoides, ferrugineis, irregulariter tuberculatis, partibus plantae omnibus breviter eglandulose pilosis dignoscitur).

Perennis, caespites laxos formans vel caules singulos emittens; rhizoma tenue, repens; caulis 10-30mm longus, plus minusque laevis, simplex, adscendens, tenuis; folia basalis, atroviridis, lanceolata, breviter acuminata, crassa, cartilaginea, dense glandulosa, 15-40mm longa et 5-12mm lata, nervo mediano prominens. Flores in apice caulim non numerosi vel interdum solitarii, pedicellis 5-20mm longis; bractae lanceolatae, acuminatae, sepala ovato-lanceolata, acuminata, 5-8mm longa, nervis conspicuis; petala rubra vel coccinea, fere usque ad basin bifida lobis ovato-lanceolatis, obtusis; filamenta dilatata, antheris rubris, 1-1.5mm longis; capsula ovata, ca 10mm longa, inclusa; semina nigra, discoidea, stipitato-verrucosa, ca 1mm longa. Floret iuni.

HOLOTYPE HIC DESIGNATUS: PR no. 11952; leg. J.J. Halda et P. Gustafson 10.6.2005; no. JJH&PG0506112.

PATRIA ET DISTRIBUTIO: USA, California septentrio-occidentalis; in declivibus petrosis in vicinitate Smith river; solo calcareo ad ca 1000m supra mare.

Species in honorem amici carissimi et botanici clarissimi Boyd Klinei nominatur.

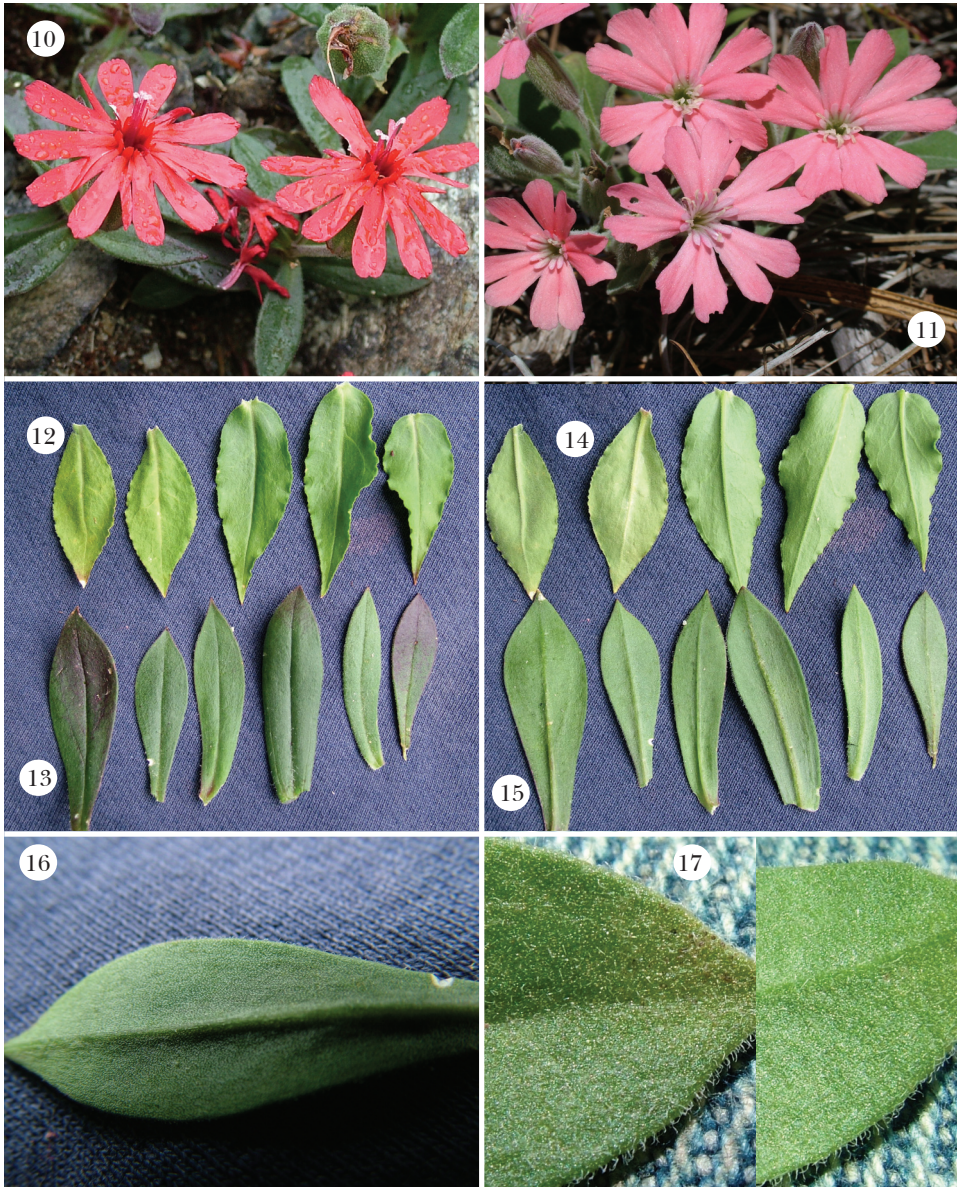

Barevná tabule II.: Morfologické znaky (Morphological characters)

1, 3, 5, 8. *Silene californica*

2, 7. *Silene hookeri*

4, 6, 9. *Silene boyd-klineana*

Barevná tabule III.: Morfologické znaky (Morphological characters)

12, 14. *Silene californica*

11, 17 *Silene hookeri*

10, 13, 15, 16. *Silene boyd-klineana*

DESCRIPTION: Similar to *S. hookeri*, but with black stipitate-verrucose seeds, succulent dense glandulose leaves with cartilaginous margin, red petals, densely glandulose calyx etc. (*S. hookeri* has stem, calyx and leaves glandulose hairy. *S. californica* has quite different seeds – not discoid, but cylindrical, rusty-brown, irregularly tuberculate; the whole plant is shortly glandulose hairy).

Perennial herb, glaucous above, with slender roots. Stems leafy, ascending, 10-30mm long, simple; basal leaves scale like, upper leaves petiolate, rosulate, in whorls of 3-4, lanceolate, entire, shortly acuminate, succulent, dense glandulose, margin cartilaginous, 15-40mm long, 5-12mm wide, with prominent midrib. Flowers apical, 1-3; pedicels 5-20mm long, bracts lanceolate, acuminate, sepals ovate-lanceolate, acuminate, 5-8mm long; petals bilobed, red to orange-red, cleft up to base, lobes ovate-lanceolate, obtuse; filaments dilatate, anthers red, 1-1.5mm long; capsule ovate, ca 10mm long, included; seed black, discoid, stipitate-verrucose, ca 1 mm long. June.

DISTRIBUTION: USA: NW California, close to Oregon border, Smith river area; rocky slopes on limestone 1000 m s. m.

Dedicated to our dear friend and great botanist Boyd Kline.

CULTIVATION: *S. boyd-klineana* is not so sensitive in the culture. As a semidesert plant from this area is summer-dormant (a behavior typical for many ephemeroïd species), when needs only a bit of watering. Wintering is not problematic and plants do not need any covering. Propagation by seeds, cuttings or divisions.

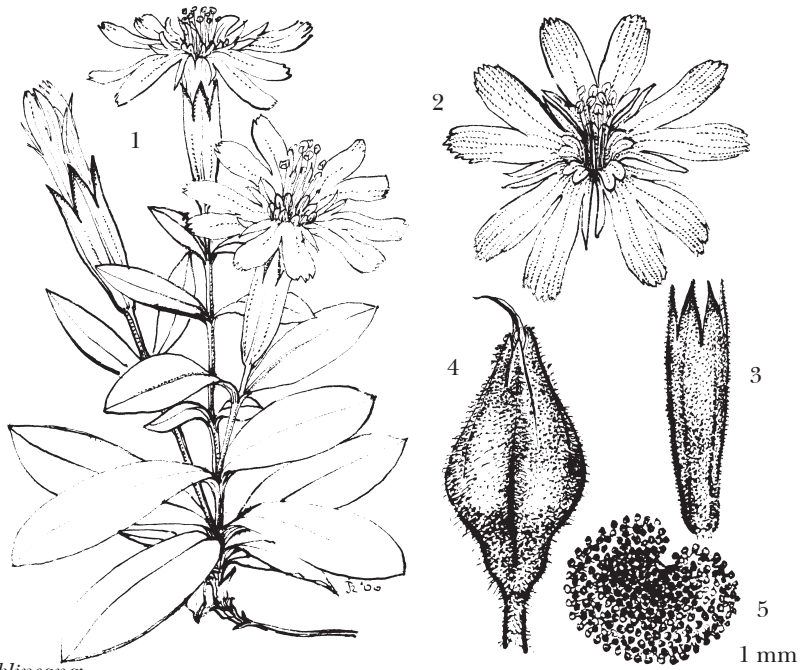
POPIS: Od příbuzné *S. hookeri* se liší černými stopkatě bradavičnatými semeny, dužnatými listy se ztlustle chrupavčítým okrajem, šarlatově červenými květy, kalich oděný odstálými hustými žláznatými chlupy (nežláznaté chlupy chybějí). U *S. hookeri* jsou kalichy oděny hustými odstálými nežláznatými flexuózními chlupy, listy po obou stranách i lodyha oděné jenom nežláznatými chlupy. *S. californica* se odlišuje válcovitými rezavě hnědými semeny s nepravidelně hrbolkatým povrchem; celá rostlina je krátce nežláznatě chlupatá.

Trvalka tvořící řídké trsy nebo jen s jednotlivými lodyhami; kořeny tenké, drátovité; lodyha 10-30 mm dlouhá, víceméně hladká, jednoduchá, tenká, poléhavá; listy naspodu nahloučené, tmavozelené, kopinaté, krátce zašpičaté, ztlustlé, chrupavčitě lemované, hustě žláznaté, 15-40 mm dlouhé a 5-12 mm široké, naspodu s výrazně vystouplou střední cévou; květy v chudém hroznu nebo jednotlivé; stopky 5-20 mm dlouhé; listeny kopinaté, zašpičaté; kališní ústy vejčito-kopinaté, zašpičaté, 5-8 mm dlouhé, s výraznými žebry; okvětní lístky červené nebo šarlatové, většinou k bázi dvouklanné, cípy vejčito-kopinaté, tupé; nitky dvouklanné, prašníky červené, 1-1.5 mm dlouhé; tobolka vejčitá, ca 10 mm dlouhá, skrytá v kalichu; semena černá, diskovitá, stopkatě bradavičnatá, ca 1mm dlouhá. Kvete v červnu.

VÝSKYT A ROZŠÍŘENÍ: USA, severozápadní Kalifornie těsně pod hranicí s Oregonem; skalnaté stráně a sutě v okolí Smithovy řeky; vápence v nadmořské výšce ca 1000m.

Tuto velmi ozdobnou rostlinu, která jistě bude vítaným přírůstkem sbírek, nazýváme na počest našeho drahého přítele Boyda Klineho z Medfordu, velkého člověka a botanika.

PĚSTOVÁNÍ: Rostliny během vegetace nevyžadují zvláštní péči. Jako u většiny polopouštních západoamerických druhů je zde vyvinuta letní dormance, kdy se chovají jako efemeroidní cibuloviny a vyžadují letní sucho (to platí u všech tří pojednávaných druhů). Nejsnazší metodou je postavit nádobu s rostlinami někým pod střechem a začít je zavlažovat na podzim, když zpozorujeme nový růst. V zimě naopak vyžadují vlhko – v domovině je to doba dešťů. Rozmnožování jak řízky či oddělky, tak semeny.

S. boyd-klineana.

1. plant (life size), 2. flower (magn. 2x), 3. calyx (magn. 2x), 4. capsule (magn. 2x), 5. seed

Literatura:

- Abrams, LeRoy (1960): Illustrated flora of the Pacific States. Stanford, California.
- Axelrod, D. I. (1950): Evolution of desert vegetation in western North America. Carnegie Inst. Wash. Publ.
- Britton, N. L. & Addison Brown (1913): An illustrated flora of the northern United States and Canada, ed. 2. Scribner's, New York.
- Campbell, D. H. & I. L. Wiggins (1947): Origins of the flora of California. Stanford Univ.
- Cannon, W. A. (1911): The root habits of desert plants. Carnegie Inst. Wash. Publ.
- Chabot, B. F. & W. Dwight Billings (1972): Origins and ecology of the Sierran alpine flora and vegetation. Ecological Monographs 42.
- Chaney, R. W. (1925): A comparative study of the Bridge Creek flora and the modern redwood forest. Carnegie Inst. Wash. Publ.
- Correll, D. S. & Marshall C. Johnston (1970): Manual of the vascular plants of Texas. Contr. US. Nat. Herb. 2.
- Davis, R. J. (1952): Flora of Idaho. Wm. C. Brown, Dubuque, Iowa.
- Hickman, J. C. ed. (1993): The Jepson Manual. Higher Plants of California. Univ. Cal. Press.
- Hitchcock, C. L., A. Cronquist, M. Ownbey & J. W. Tompson (1969). Vascular plants of the Pacific Northwest. Univ. Washington Press, Seattle.
- Jepson, W. L. (1943): A flora of California. Univ. Calif. Berkeley.
- Metcalf, C. R. & L. Chalk (1950). Anatomy of the dicotyledons. Clarendon Press. Oxford.
- Munz, P. A. (1935): A manual of southern California botany. Claremont, California.
- Munz, P. A. (1974): A flora of southern California. Univ Calif. Press, Berkeley.
- Stebbins, G. L. & J. Major (1965): Endemism and speciation in the California flora. Ecological Monographs 35.